

Lensovy růže

na úvod k následujícímu článku

V loňském roce jsem obdržel od přátel růží z Belgie jejich časopis Rosa Belgica číslo 116/2020. Nalezl jsme zde velmi zajímavý článek věnovaný 150. výročí let založení růžových školek Lens v Belgii. Článek je o to zajímavější, že růže společnosti Lens Roses přicházejí každoročně i do našeho soutěžního rozária v Hradci Králové a pravidelně získávají pro svou krásu řadu ocenění, ale i proto, že současná hlavní šlechtitelka této společnosti paní Ann Velle-Boudolf naše rozárium se svým manželem dne 21. 8. 2017 osobně navštívila, známe se s ní i ze zahraničních setkání. U nás si také paní Velle povšimla dosud nepojmenované pnoucí růže, na jejíž krásu a jedinečnost jsme ji upozornili, a u nás se rozhodla, že ji zařadí do své kolekce a uvede ji na trh, najdeme ji dnes pod jménem 'Sourire d'Isabelle'. Paní Velle je pokračovatelem tradice šlechtění především sadových „přírodních“ růží významného belgického šlechtitele Louise Lense, u nás známých mezi jejich příznivci jako „lensovky“. K naší zemi má skrze růže paní Velle-Boudolf i specifický vztah - vyšlechtila růži Empereur Charles IV., kterou se při příležitosti 700. výročí narození českého krále a římského císaře Karla IV. rozhodla věnovat tomuto panovníkovi lucemburská společnost přátel růží Luxemburger Rosenfreunde. Tato růže byla slavnostně pokřtěna na českém velvyslanectví v Lucembursku za účasti primátorky města Lucemburk, primátorky města Prahy a českého velvyslance v Lucembursku, a poté slavnostně vysazena v blízkosti komplexu budov Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy na pražském Albertově. Článek mě zaujal nejen proto, že je v něm představena historie společnosti Lens Roses, ale i proto, že v něm paní Velle shrnuje svoje představy o růžích a jejich využití v naší době, a ačkoliv popisuje situaci v Belgii, řekl bych, že je velmi podobná té naší a její názory by mohly být pro nás inspirativní. I proto jsem požádal paní Velle, zda by souhlasila s uveřejněním překladu jejího článku v našem Zpravodaji. Byla příjemně překvapena a souhlasila. Doufám, že její článek bude zajímavým čtením pro nás všechny.

Václav Koula

Lensovy růže: 150 let

Ann Velle-Boudolf

V roce 1870 založil Louis Lens senior (1848-1924) lesní školku o rozloze sotva půl hektaru. Od roku 1908 zde začal pěstovat růže. V té době pěstoval 500 000 podnoží růží pro velkoobchod.

Jeho nejstarší syn Emile nastoupil do společnosti v roce 1903, následovaný v roce 1905 syny Victorem a Henrim. Pro školku Louis Lens začala nová éra. Victor začal provádět křížení a od roku 1929 začal představovat své vlastní růže. Celkově překročil počet 50 nových růží, včetně takových jako 'Ville de Malines', 'Cardinal Mercier', 'Madame Louis Lens', 'Climbing Gloria Mundi' a 'President van Oost'.

V roce 1930 společnost obhospodařovala již celkem 100 ha, z toho 28 ha bylo použito na pěstování růží. Vypěstováno bylo 1 500 000 růží. Sběrka činila přibližně 900 druhů růží. Během léta se růže prodávaly jako řezané květiny, vlakem byly zasílány zejména do Paříže. V zimě se rostliny prodávaly v podobě prostokořenných rostlin.

Mnoho v té době pěstovaných růží se stále nachází v řadě specializovaných školek a růžových zahrad, například: 'Général Schablikine', 'La France', 'Lady Hillingdon', 'Mademoiselle Marie van Houtte', 'Maréchal Niel', 'Gloire de Dijon', 'Ulrich Brunner Fils', 'Paul Neyron', 'Général Jacqueminot', 'Jules Margottin', 'baron Girod de l'Ain', 'Georg Arends', 'Mrs John Laing' a 'Frau Karl' Druschki'...

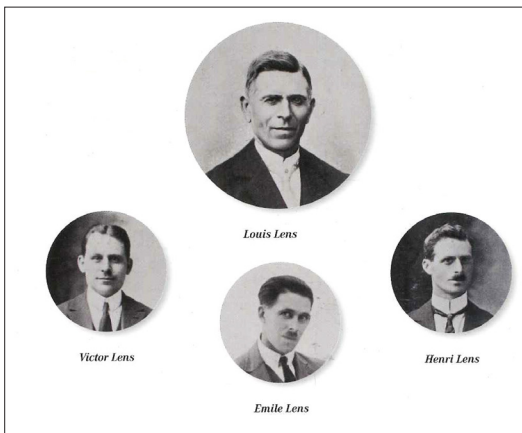
V roce 1945, po druhé světové válce, převzal vedení školky Victor Lens. Bylo to obtížné období, protože provoz byl předtím na čtyři roky zastaven a musel být znovu obnoven. V roce 1946 do společnosti vstoupil Louis Lens junior (1924-2001), který dostal za úkol získat zpět mateřské rostliny ztracené během druhé světové války. Za tímto účelem začali společně hledat materiál pro roubování a očkování u domácích i zahraničních zákazníků. Tento průzkum vyvolal u Louise Lense zájem o hybridy *Rosa moschata* z Pembertonu a o botanické růže.

V roce 1963 představil 'Pascali', nejkrásnější bílou růží na světě, dokonalou jako řezaný květ a dodnes nejvýznamnější belgickou růží. V roce 1991 byla 'Pascali' uvedena do „Síně slávy růží WFRS“, získala tím nejprestižnější mezinárodní ocenění, jaké může růže získat. K dnešnímu dni získalo toto ocenění pouhých 17 růží.

Během soutěží růží byl Louis Lens ovšem často zklamán, když zjistil, že růže vybrané porotou nebyly vždy vylepšením nebo inovací. Postupem času ho omrzelo pěstování čajohybridů a růží k řezu do květinových vazeb. Od sedmdesátých let se začal orientovat na méně obvyklou cestu křížení *Moschata* hybridů (hybridů růže mošusové) a botanických růží, jako 'Ballerina', 'Robin Hood', 'Trier', *Rosa multiflora adenochaeta*, *Rosa wichuriana yakachinensis*...

V letech 1975 až 2000 vypěstoval kolem 63 *Moschata* hybridů, které nezaprou geny „baleríny a „trieru“. V roce 1975 se jako první na trhu objevily růže 'Woody' a 'Violet Hood'. S kultivarem 'Rush'® (1983), jedním z jeho nejúspěšnějších výpěstků, získal řadu ocenění. Tato růže je stále vysazována ve všech velkých rozáříích.

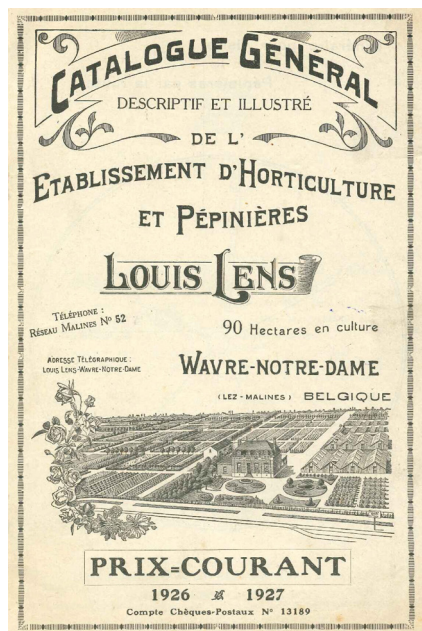
Jeho „mošusovní hudebníci“, jako jsou 'Puccini', 'Schubert', 'Sibelius', 'Verdi', 'Vivaldi', 'Paganini' a 'Ravel', se stávají stejně slavnými jako jejich hudební géniové. Dalšími potomky 'Balleriny' jsou

Louis, Victor, Emile a Henri Lensovi

Louis Lens jr.

Katalog firmy Lens z roku 1926

'Matchball', 'Alden Biesen', 'Ambiance', 'Brigitte de Villenfagne', 'Françoise Drion', 'Frisson Frais', 'Pink Magic', 'White Magic' ... Z moschat jsou nejslavnější: 'Perfect Bouquet', 'Garland of Love', 'Heavenly Pink', 'Alden Biesen', 'Rosanita', 'Gravin Michel d'Ursel' a 'Plaisanterie'.

Během své padesátileté kariéry přinesl Louis Lens na trh přibližně 300 nových růží a získal přibližně 500 ocenění. Laurent Neels, který byl po mnoho let tajemníkem a někdy i zástupcem Louise Lense, ho nazýval „Papa Moschata“, protože Louis Lens rozvinul tuto skupinu růží jako nikdo jiný. „Louis je jediným skutečným dědicem Josepha Pembertona, Bentallů a Petera Lamberta“.

Díky jeho zájmu o divoké růže a křížení s botanickými druhy se objevují na trhu takové růže jako 'Pink Surprise', 'White Surprise', 'Pink Mystery', 'Louis Rambler' a 'Porcelaine de Chine', ale také půdopokryvné růže jako 'Pink Spray', 'White Spray', 'Petit Serpent', 'Green Snake', 'Serpent rose'...

'Rosanita', v pozadí Echinosa

'Maria Mathilda'

Mezi záhonové růže, které si zaslouží pozornost, patří bílá mnohokvětá růže 'Maria Mathilda' pojmenovaná po jeho manželce, krémově bílý a velmi voňavý čajohybrid 'Hélène de Gerlache' a růže s velkými losově oranžovými květy 'Cimara'.

Se svými novými odrudami a Moschata hybridy přinesl Louis Lens do rodiny růží značný tvůrčí impuls. V letech 1991-1992 převzali školkou Rudy Velle a Ann Boudolf, kteří ji přesunuli do Oudenburgu v Západních Flandrech.

Jaká je naše budoucnost?

V čele Lens Roses stojíme 29 let, což je období, během něhož jsme toho hodně dosáhli a vybudovali.

Výzvou pro nás bylo, aby se růže stala opět populární. Na počátku 80. let vůbec nebylo nadšeně uvítáno, když student zahradní a krajinářské architektury napsal práci o růžích.

Naším cílem je upozornit na to, že zahradničení s růžemi přináší velké potěšení, a také odstranit z mysli lidí představu, že se jedná o náročné rostliny, které vyžadují velkou péči. Existuje dostatek možností pro to, jak si najít kvetoucí růži vyžadující menší údržbu. Dále se chceme podělit o to, že je velmi příjemné, když může člověk trávit čas se svými květinami a zahradničením. To je něco, co dnes v době koronaviru pociťujeme ještě více.

Kromě toho, že intenzivně pěstujeme růže na ploše 2,5 ha, stali jsme se také místem, kde se mohou milovníci růží setkat a radovat se z mnoha kultivarů v naší zahradě o rozloze 2 500 m², kterou jsme založili a která již vyzrála. V současné době je zde vysazeno 600 odrůd. Krajináři a milovníci růží sem přicházejí, aby si vyměňovali informace a své zkušenosti během takových akcí, jako jsou kurzy prořezávání, kurzy fotografování, procházky s průvodcem či tematické dny jako je Den šípků...

Podnikání se od 19. století v průběhu let vyvíjelo. Před 34 lety vedl vznik prvních veletrhů s rostlinami v Kalmthoutu a v Celles k rozvoji kontejnerových kultur a umožnil prodej ne-

Ann Velle-Boudolf a Rudy Velle

Budova společnosti Len Roses

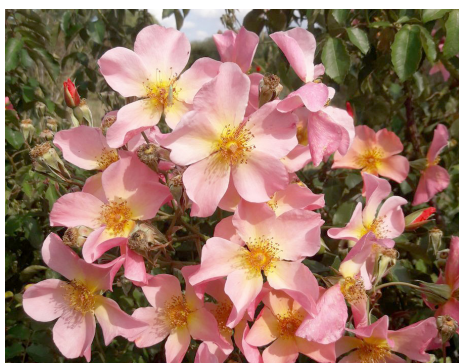
Ann Velle-Boudolf při šlechtitelské práci

'Dinky' v rozáriu v Sangerhausenu

'Grand Duc Jean'

'Lens Flair'

jen prostokořenných růží. Stali jsme se věrnými účastníky nejdůležitějších veletrhů s rostlinami v Belgii, jako jsou Arboretum de Kalmthout, La Feuillerie v Celles, park Beervelde, opatství Aywiers v Lasne a zámek d'Hex.

Nová budova společnosti zahalená pnoucími růžemi, tým našich čtyř specialistů a praktický a aktualizovaný web činí naši společnost viditelnou a silnou pro zahradní praxi 21. století. V posledních letech toto vedlo též k většímu vývozu do všech evropských zemí, ale také do zámoří, do Japonska, na ostrov Réunion...

V nadcházejících letech bychom chtěli věnovat větší pozornost praktickým radám, protože jsme si povšimli, že znalosti o péči o růže a rostliny se vytratily. Nezbytnými se tak staly kurzy prořezávání růží, současně zajišťujeme i službu prořezávání. Pomáháme soukromým zahradníkům i zahradníkům a krajinářským architektům v Belgii i v zahraničí. Dáváme rady a doporučení, jak zřídit růžový záhon či jak vybrat růže pro konkrétní projekty. Jedná se o služby, díky nimž chceme dát růži trvalé místo v našich současných zahradách.

Velmi se nám také líbí trend směřující k přírodním zahradám a přírodním rostlinám. Naše ekologická stopa je velká a musíme prostřednictvím našich rostlin přírodě něco též vrátit. Toho lze dosáhnout výběrem růží, které přitahují včely a opylující hmyz, ale také těch, které produkují šípky a tím přispívají ke zvýšení populace ptáků v našich zahradách. Moschata hybridy a mnoho růží, které jsme my a Louis Lens vytvořili a uvedli na trh, spadají jistě do druhé cílové oblasti. Se svými Moschata hybridy Louis Lens příliš předběhl dobu na to, aby vzbudil širší zájem o přírodní růže. Dnes jsou tyto odrůdy oceňovány pro mnohé své kvality, jež odpovídají poptávce dnešních zahradníků - opakova-

né kvetení, jejich zdraví a nenáročnost na údržbu, spolu s elegantním a přirozeným charakterem. Hledání nových růží je výzva, která zvyšuje naše znalosti o růžích. Stejně jako Louis Lens i my rádi pracujeme s Moschata hybridy.

Mezi naše neznámější a nejoblíbenější Moschata hybridy patří 'Dinky' nazvaná podle zahradnické nadšenkyne paní Dinky Descamps. Tato růže má jedinečnou fuchsiově růžovou barvu. 'Gaard um Titsebjerg', pojmenovaná podle upravené zahrady Annette Bloch a zesnulého Clauda Viona v Lucembursku má ladné povíslé větve s voňavými květy v kulatých shlucích kvetoucích po celý rok. 'Grand-Duc Jean' vyniká již zdaleka svými trsy tmavě růžových květů kolem bílého srdce. 'Jean Stephenne' je růžový keř dosahující až záplavy trsů vonných bílých květů se světle růžovým podtónem. 'Elisabeth Oberle' vděčí za své jméno zakladateli několika zahrad v regionu Winthertur, včetně kartuziánského kláštera ve švýcarském Ittingenu. 'La Feuillerie' má žlutou barvu, která je u moschat méně obvyklá, a 'Prince Charles de Luxembourg' okouzlí svými velkými kyticemi kulatých květů, ideálními jako řezané růže. Růže 'Henrienne de Gerlache' je v létě díky své příjemné vůni velmi navštěvována včelami.

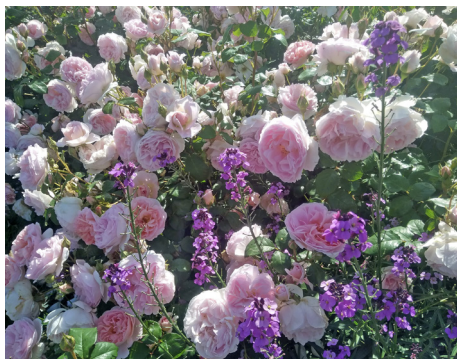
Kromě Moschaty jsme vyšlechtili také křížence mezi anglickými růžemi a sadovými růžemi. Nejpozoruhodnější jsou 'Caroline's Heart', 'Smiling Sun' a 'Red Fire' (novinka roku 2021), velmi voňavé a povznášející. 'Empereur Charles IV', 'Stephanie d'Ursel', 'Milhelm Pemberton' jsou se svými voňavými květy dobře známé mezi tzv. trsovými růžemi. Všechny tři lze na zahradě krásně kombinovat s trvalkami.

Máme velkou sbírku botanických růží, ze kterých vybíráme *R. roxburghii* 'Lampion' kvůli jeho velkým šípkům a 'Jean de Bruges' pro dlouhé období květu.

Mezi popínavými růžemi jsou našimi oblíbenými 'Sourire d'Isabelle' s jednoduchými růžovými květy a růžovými tyčinkami, a 'Lens Flair' (2020) s odstíny svých barev. Růže uvedené výše jsou jen částí všech našich výtvorů.

'Milhelm Pemberton'

'Caroline's Heart'

'Pascali', Síň slávy růží WFRS
(WFRS Rose Hall of Fame)

Jaká budoucnost Lens Roses?

Se všemi našimi projekty, znalostmi a vášní se těšíme do nadcházejících let!

Ann Velle-Boudolf

Ve spolupráci s Rogerem Willeghemsem

Překlad z Rosa Belgica 116/2020, 31-34. Foto Lens Roses

'Edouard Vermeulen'

*'Guirlande d'Amour', 'Sibelius'
a plamének 'Prince Charles'*

Kde u nás sehnat „lensovky“

Paní Velle mě upozornila, že řadu růží společnosti Lens Roses u nás licenčně pěstuje růžová školka manželů Pelcových, jedná se o tyto růže: 'Pink Magic', 'Vif Eclat', 'Rosalita', 'Grand-Duc Jean', 'Hedi Grimm', 'Jet Spray', 'Sibelius', 'Rush', 'Sourire d'Antan', 'Jean Stéphenne', 'Poppy Rose', 'Plaisanterie', 'Apricot Bells', 'Empereur Charles IV', 'Neige d'Eté', 'Heavenly Pink', 'Bouquet Parfait', 'Dinky', 'Alden Biesen', 'Bukavu', 'Fil des saisons', 'Guirlande d'Amour', 'Patricia Beucher.

vk